

Monumentnummer*: 530868

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 02 november 2009
Kadaster deel/nr 82974/1

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Wibautstraat	2			1091 GM	Amsterdam		
Wibautstraat	4			1091 GM	Amsterdam		
Eerste Boerhaavestraat	35			1091 RZ	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel			
Amsterdam	S			10098			

Omschrijving**

Inleiding

Voormalig BELASTINGKANTOOR, in 1954-1958 gebouwd op het voormalige terrein van het Weesperpoortstation naar ontwerp van rijksbouwmeester Gijsbert Friedhoff met medewerking van M. Bolten. Tot eind jaren '90 is het als zodanig in gebruik geweest. Het gebouw maakt deel uit van een monumentaal stedenbouwkundig ensemble van hoge kantoorgebouwen op de kop van de Wibautstraat, samen met het gebouw van de Raad van Arbeid en het inmiddels gesloopte Wibauthuis. De traditionalistische vormgeving is kenmerkend voor de naoorlogse overheidsgebouwen van rijksbouwmeester Friedhoff (als zodanig in functie van 1946 - 1958), die de waardigheid van het staatsgezag tot uitdrukking wilde brengen door de prominente stedenbouwkundige situering, de symmetrische opzet en het gebruik van classicistische en Italianiserende elementen alsook grote wapenschilden. Deze imponerende benadering van overheidsarchitectuur is naderhand bekritiseerd. In 1970 is het kantoor uitgebreid met een zakelijk vormgegeven dwarsvleugel van zeven lagen naar ontwerp van Bolten en rijksbouwmeester Jo Vegter.

Het kantoorgebouw is sinds eind jaren '90 van de 20ste eeuw in gebruik bij de Hogeschool van Amsterdam onder de naam Philip Kohnstammhuis. Ten behoeve van deze onderwijsinstelling werd het gebouw in 2008/2009 verbouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Op de westhoek van de toegang tot de Wibautstraat gelegen, 10 verdiepingen tellend, symmetrisch gebouw, op langwerpige, rechthoekige plattegrond met 4 hoge hoekpaviljoens (elk van 7 verdiepingen). Het gebouw is noord-zuid georiënteerd. Aan de zijde van de Wibautstraat bevindt zich over nagenoeg de gehele lengte van de gevel, vóór de beide hoekpaviljoens, een hoge met halfzuilen gelede ingangshal. Voor een optimale lichttoetreding is de ingangshal voorzien van hoge ramen waardoor het effect van een zuilengalerij wordt verkregen. Op de hoeken van de ingangshal bevinden zich de entrees; toegankelijk middels een bordestrap en voorzien van wapenschilden boven de dubbele deuren: rechts dat van de gemeente Amsterdam, links dat van Nederland. De wapenschilden zijn van de hand van de Utrechtse edelsmeden J. en E. Brom. De hal wordt gedekt door een overstekend lessenaarsdak, schuin aflopend naar het hoofdgebouw met onder de dakrand een fries met abstract reliëf en modillons. De gevels worden geleed door strakke, regelmatig geplaatmodillonste vensters in betonnen omlijsting en door het betonskelet; aan de buitenzijde zichtbaar door de betonnen verdiepingsvloeren die het gebouw horizontaal geleiden. De gevels zijn bekleed met gele baksteen. De bovenste verdieping (waar zich de kantines bevonden) is opvallend vormgegeven door een rondboogarcade met dubbele zuiltjes, voorzien van een blauw-geel tegelmozaïek. Het gebouw wordt bekroond door een flauw hellend, overstekend schilddak. De verwijzing naar classisistische architectuur wordt voornamelijk bewerkstelligd door de streng symmetrische opzet en door details zoals zuilengalerij, dakoverstek, rondboog arcade, bewerkt fries, gebruik van modillons en rustica (bij de bordestrappen).

In het interieur is de ruime ontvangsthal over twee verdiepingen voorzien van een galerij die aan weerszijden door een trap bereikbaar is. Het hekwerk langs de trap en galerij dateert uit de bouwtijd. De hoger gelegen kantoren waren oorspronkelijk ingedeeld volgens een standaardplattegrond met een middengang en aan weerszijden werkvertrekken. Het interieur is sober afgewerkt; de monumentale architectuur van het gebouw spreekt door de ruimtelijke effecten en de lichtwerking. Alleen in de voormalige kantines is monumentale kunst toegepast: in de kleine kantine twee non-figuratieve wandschilderingen van D. Tuynman, in de grote kantine zijn de bovenramen voorzien van non-figuratief glas-in-lood, ontworpen door H. Telkamp, F. Nols en K. Wenckebach. De figuratieve wandschildering in de grote kantine met een voorstelling van recreërende mensen aan het water, is ontworpen door V.G.A. Röling.

Waardering

Het voormalige belastingkantoor is van algemeen belang:

- wegens de architectuurhistorische waarde als markant maar ook bekritiseerd voorbeeld van de monumentale bouwtrant voor overheidsgebouwen uit de vroeg-naoorlogse wederopbouwperiode en de architectuuropvattingen van rijksbouwmeester Friedhoff in het bijzonder;
- wegens de cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de opkomende verzorgingsstaat;
- wegens de gaafheid in hoofdvorm, materiaalgebruik en detaillering;
- wegens de bijzondere kunsttoepassingen in het interieur;
- wegens de ensemblewaarde en prominente beeldbepalende situering langs een van de belangrijkste uitvalswegen van Amsterdam.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Handel en kantoor

Functie

Kantoorgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument